

Załącznik

1. Zasoby pieniężne

- a) **środki pieniężne** - należy wykazać środki pieniężne w walucie polskiej oraz obcej, posiadane w kraju i za granicą, zgromadzone zarówno w gotówce jak i w formie bezgotówkowej. Bez znaczenia jest miejsce przechowywania środków: w domu, na lokacie, na rachunku oszczędnościowo rozliczeniowym ROR, w kasie zapomogowo-pożyczkowej, czy zdeponowane na rachunkach w celu oszczędzania na określony cel. Należy określić kwotę oraz walutę, w jakiej zgromadzono środki pieniężne. Pamiętać należy o podaniu nazwy waluty w jakiej zostały zgromadzone środki pieniężne. Nie ma obowiązku podawania miejsca przechowywania środków pieniężnych (wskazywania nazwy banku czy rodzaju konta). Definicja zasobów pieniężnych określona została w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 679);
- b) **papiery wartościowe** – są to m.in. akcje, obligacje, weksle, bony skarbowe, czeki, certyfikaty inwestycyjne, jednostki uczestnictwa itp., wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego i obcego. Należy podać ilość posiadanych papierów wartościowych osobno dla każdego rodzaju oraz ich łączną wartość.

Środki pieniężne, podane powinny być w wysokości faktycznie posiadanej w dniu 31 grudnia lub na dzień zaistnienia określonego zdarzenia, z którym przepisy wiążą obowiązek złożenia oświadczenia. Przepisy dotyczące oświadczeń majątkowych nie wprowadzają dolnej granicy, od której deklaruje się posiadane środki, należy więc ujawnić wszystkie posiadane zasoby pieniężne. W tym punkcie oświadczenia należy wykazać także środki oszczędzane na określony cel, np. środki gromadzone w III filarze w ramach ubezpieczenia emerytalnego, indywidualne konto emerytalne IKE, indywidualne konto zaopatrzenia emerytalnego IKZE itp., o ile umowa jest skonstruowana w ten sposób, że można ustalić, jakie środki w danej chwili znajdują się na koncie danej osoby oraz, że może ona nimi rozporządzać. To samo odnosi się do ubezpieczeń na życie, ale tylko takich, gdzie można ustalić jaka suma znajduje się na koncie i w dowolnym okresie można ją podjąć. Należy

zaznaczyć, iż posiadane akcje i udziały spółek prawa handlowego powinny być wykazane w odrębnej części oświadczenia majątkowego.

2. Nieruchomości

- a) **dom** – z uwagi na fakt, iż żaden przepis ustaw zobowiązujących do składania oświadczeń majątkowych nie definiuje tego pojęcia, zgodnie z art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332), należy przez to rozumieć budynek mieszkalny jednorodzinny, czyli budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie, nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku. Dodatkowo, można posłużyć się definicją domu jednorodzinnego wskazaną w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 845), zgodnie z którą domem jednorodzinnym w rozumieniu ustawy jest dom mieszkalny, jak również samodzielna część domu bliźniaczego lub szeregowego, przeznaczona przede wszystkim do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych;
- b) **mieszkanie** – lokal w rozumieniu art 2 ust. 1 i 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, czyli samodzielny lokal mieszkalny, pracownia twórcy przeznaczona do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki, a także lokal o innym przeznaczeniu, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2018 r., poz. 716). Zgodnie z art. 2 ust. 2 i 4 powołanej wyżej ustawy o własności lokali, samodzielnym lokalem mieszkalnym, jest wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Przepis ten stosuje się odpowiednio również do samodzielnych lokali wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem na cele inne niż mieszkalne. Do lokalu mogą przynależeć, jako jego części składowe, pomieszczenia, choćby nawet do niego bezpośrednio nie przylegały lub były położone w granicach nieruchomości gruntowej poza budynkiem, w którym wyodrębniono dany lokal, a w szczególności: piwnica, strych, komórka, garaż. **Z uwagi,**

iz formularze oświadczeń majątkowych wymagają podania powierzchni całkowitej mieszkania, należy uwzględnić również powierzchnię pomieszczeń przynależnych;

- c) gospodarstwo rolne** – zgodnie z art. 2 ust. 1. ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1892), za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, o których mowa w art. 1, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025) stanowi art. 55³, że za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Dla potrzeb oświadczeń majątkowych należy korzystać z obu podanych definicji. **W przypadku gospodarstw, należy zwrócić uwagę na konieczność podawania liczby hektarów fizycznych, a nie hektarów przeliczeniowych. W tym podpunkcie należy wskazać jaki przychód i dochód z eksploatacji gospodarstwa rolnego został osiągnięty oraz wykazać uzyskane dotacje z UE.**
- d) inne nieruchomości** – należy wskazać m.in. pozostałe domy i mieszkania (nie wykazane we wcześniejszych podpunktach), posiadane działki (również te pod domami, czy budynkami mieszkalnymi), udział w gruncie oraz w częściach wspólnych budynku przynależny do posiadanego mieszkania, działki rekreacyjne, działki pracownicze, działki wykorzystywane do działalności gospodarczej przez składającego oświadczenie lub współmałżonka, garaże, warsztaty, budynki gospodarcze, grunty leśne itp.

W przypadku każdej z ww. części należy podać informacje dotyczące:

- powierzchni, gdzie należy pamiętać o dokładnym podaniu jednostki miary, wg której określamy powierzchnię nieruchomości np. m², ha. Powierzchnię nieruchomości podajemy na podstawie aktu notarialnego, przydziały lokalu albo na podstawie innych posiadanych i wiarygodnych dokumentów;

- tytułu prawnego, którym może być własność, współwłasność, prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze prawo własnościowe, dzierżawa, najem, użyczenie (odpłatne lub nie), decyzja administracyjna o przydziale, nieuregulowany stan własnościowy nieruchomości np. trwające postępowanie spadkowe, posiadanie samoistne w dobrej lub w złej wierze. Nie jest tytułem prawnym akt notarialny ani księga wieczysta. Pierwsze z nich to rodzaj umowy potwierdzającej nabycie nieruchomości lub praw do niej, druga zaś jest jedynie rejestrem publicznym, który przedstawia stan prawny nieruchomości. Nie jest także tytułem prawnym podanie „współwłasność majątkowa” lub „wspólność majątkowa”, ponieważ jest to określenie ustroju majątkowego jakim objęta jest dana nieruchomość lub prawo, natomiast nie przedstawia tytułu prawnego jakim dysponują małżonkowie w ramach małżeńskiej wspólności majątkowej;
- wielkości udziału we współwłasności w wykazanej nieruchomości, w przypadku gdy nieruchomość nie stanowi majątku odrębnego składającego oświadczenie np. współwłasność w udziale do 1/3 części;
- wartości, które powinny być szacunkowymi wartościami rynkowymi. Obowiązek ustalenia wartości szacunkowej swojego majątku spoczywa na osobie składającej oświadczenie majątkowe. Nie wymaga wykazania w oświadczeniu majątkowym wartości domu, mieszkania, gospodarstwa rolnego lub innych nieruchomości posiadanych na podstawie tytułu innego niż własność, współwłasność, prawo wieczystego użytkowania lub spółdzielcze prawo własnościowe, gdyż wynikające z tych tytułów prawa są niezbywalne.

3. Udziały i akcje w spółkach handlowych

W oświadczeniu majątkowym należy ujawnić informację o posiadanych udziałach i akcjach w spółkach handlowych podając:

- liczbę posiadanych udziałów i akcji;
- nazwę emitenta udziałów i akcji;
- spółki, w których udziały lub akcje stanowią pakiet większy niż 10 % udziałów.

Dochodem z tytułu posiadania udziałów i akcji jest przykładowo:

- dochód z udziału w zyskach osób prawnych – dywidenda,
- dochód z umorzenia udziałów/ akcji,
- dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów/ akcji na rzecz spółki w celu ich umorzenia,
- wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej,
- dochód przeznaczony na podwyższenie kapitału zakładowego,
- dochód stanowiący równowartość kwot przekazanych na kapitał zakładowy z innych kapitałów,
- dywidendy z akcji złożonych przez członków pracowniczych funduszy emerytalnych na rachunkach ilościowych.

4. Działalność gospodarcza

W odniesieniu do działalności gospodarczej należy wskazać w oświadczeniu majątkowym:

- fakt prowadzenia działalności gospodarczej, jej przedmiot oraz formę prawną, ewentualnych współników oraz przychód i dochód (przychód po pomniejszeniu o koszty jego uzyskania) osiągnięte z tego tytułu w roku ubiegłym. Jeżeli osoba składająca oświadczenie majątkowe poniosła stratę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, to należy podać kwotę uzyskanego przychodu i kwotę poniesionej straty;
- fakt zarządzania taką działalnością (również jako przedstawiciel lub pełnomocnik), jej przedmiot oraz formę prawną, ewentualnych współników oraz przychód i dochód osiągnięty z tego tytułu w roku ubiegłym;
- formę prawną działalności gospodarczej (prowadzenie działalności na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej np. indywidualnie, w ramach spółki cywilnej lub prowadzenie działalności gospodarczej w ramach danego rodzaju spółki osobowej prawa handlowego, podlegającej wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego),
- przedmiot działalności, podając oznaczenia Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej opodatkowanej zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych, osoba składająca oświadczenie majątkowe wykazuje w nim przychód wynikający z zeznania podatkowego PIT-28, natomiast kwotę dochodu powinna określić sama.

Natomiast w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej opodatkowanej w formie karty podatkowej, osoba składająca oświadczenie majątkowe powinna określić samodzielnie kwotę przychodu oraz dochód.

Istotnym jest również żeby pamiętać, iż wykazana powinna być również działalność, która jest zawieszona.

5. Nabycie mienia w drodze przetargu

Ujawnieniu w oświadczeniu majątkowym podlegają nabyte w drodze przetargu prawa własności i inne prawa majątkowe od:

- Skarbu Państwa,
- innej państwowej osoby prawnej,
- jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- komunalnej osoby prawnej.

W oświadczeniu majątkowym należy podać opis mienia, datę nabycia oraz podmiot, od którego mienie nabyto. Ujawnieniu podlega całe mienie, także nabyte od gminy innej niż ta, w której pełniona jest funkcja. Wykazane powinno również zostać mienie nabyte przez współmałżonka, chyba że należy do jego majątku odrębnego. W punkcie tym podać należy mienie wskazane już w innych punktach oświadczenia np. nieruchomości, jeżeli zostało nabyte w drodze przetargu. Natomiast nie ujawnia się w tym punkcie majątku nabytego od np. Skarbu Państwa, czy gminy, ale w drodze bezprzetargowej.

6. Inne dochody

Za inne dochody należy uznać dochody osiągnięte w roku ubiegłym z tytułu zatrudnienia, innej działalności zarobkowej lub zajęć (w tym umowy zlecenia, umowy o dzieło) z podaniem tych kwot. Osoba wypełniająca oświadczenie majątkowe w tej części zawrzeć powinna uzyskane wszystkie dochody opodatkowane, jak również wolne od podatku m.in. z praw majątkowych w tym praw autorskich, z najmu i dzierżawy, z diet z tytułu pełnienia funkcji radnego, z darowizny lub spadków, sprzedaży nieruchomości lub samochodu, jednorazowe świadczenia np. odszkodowania, wygrane itp. **Dochody**

(przychód minus koszty uzyskania przychodów) należy odpowiednio wykazać z poszczególnych źródeł, nie należy wykazywać łącznych kwot, nawet w sytuacji, gdy dochody ze stosunku pracy i z tytułu umowy zlecenie są z tego samego zakładu pracy i wykazane zostały na jednej informacji od płatnika np. PIT – 11.

7. Składniki mienia ruchomego

W rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r., poz. 1025) w przypadku składników mienia ruchomego chodzi o rzeczy, czyli przedmioty materialne. Ujawnieniu podlegają zatem wszystkie rzeczy ruchome, które osoba składająca oświadczenie majątkowe posiadała w dniu 31 grudnia lub w innym dniu, według stanu na dzień, na który składane jest oświadczenie, i których wartość w tym dniu przekraczała 10 000 zł lub równowartość 3 000 euro. Nie ma znaczenia fakt posiadania rzeczy i jej wartość w dniu składania oświadczenia. Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 47 ww. ustawy, część składowa rzeczy nie może być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych. Częścią składową rzeczy jest wszystko, co nie może być od niej odłączone bez uszkodzenia lub istotnej zmiany całości. Wykazując w oświadczeniu rzeczy o wartości powyżej 10 000 zł, nie trzeba podawać ich wartości, wartość przesądza jedynie o konieczności wykazania składnika mienia ruchomego w oświadczeniu majątkowym.

Składnikami mienia ruchomego będą m. in. samochody, motocykle, samochody ciężarowe, przyczepy, naczepy, maszyny rolnicze, jachty, łodzie, dzieła sztuki, sprzęt audiowizualny, urządzenia i maszyny, domki kempingowe i inne obiekty, które nie są związane z gruntem w sposób trwały itp. W przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji. Ponadto należy również wykazać w oświadczeniu majątkowym posiadane zwierzęta o wartości powyżej 10 000 zł (poza gospodarstwem rolnym np. konie z rodowodem). Wartość poszczególnych składników majątku ruchomego należy określić według ceny rynkowej na dzień 31 grudnia (oświadczenie roczne) lub na dzień związany z określonym zdarzeniem nakładającym obowiązek złożenia oświadczenia. Takie oszacowanie jest dokonywane przez osobę składającą oświadczenie i jedynie na jego potrzeby. Często osoby składające oświadczenie zapominają wykazać posiadanie określonych składników majątku ruchomego. Jeśli podatnik w jednym roku oświadcza posiadanie samochodu, to w kolejnym

oświadczeniu powinien również go wykazać. Nie wykazuje się tego pojazdu jeżeli jego wartość rynkowa spadła poniżej 10.000 zł. W przypadku sprzedaży samochodu i wykazaniu dochodu z jego sprzedaży w punkcie dotyczącym innych dochodów, urząd skarbowy będzie wiedział, że wykazany w latach ubiegłych samochód został w danym roku sprzedany. Nie wymagają ujawnienia w oświadczeniu zestawy, kolekcje itp., będące w istocie zbiorami rzeczy.

W oświadczeniu majątkowym uwzględnić należy mienie ruchome:

- stanowiące własność lub współwłasność małżeńską (obojętnie, na którego z małżonków został zarejestrowany pojazd),
- stanowiące współwłasność z innymi osobami (należy podać przypadający udział),
- wykorzystane do działalności gospodarczej, także przez współmałżonka (jeżeli między małżonkami istnieje małżeńska wspólność majątkowa),
- zakupione na kredyt,
- obciążone zastawem rejestrowy.

8. Zobowiązania pieniężne

Zgodnie z art. 353 §1 Kodeksu cywilnego to zobowiązanie polegające na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spłacić. Z uwagi na to, iż ani przepisy ustaw zobowiązujących do składania oświadczeń majątkowych, ani wzory formularzy oświadczeń majątkowych nie precyzują o jakie zobowiązania chodzi, przyjąć należy, że wykazaniu podlegają zobowiązania o charakterze pieniężnym, istniejące na dzień, według stanu na który oświadczenie jest składane, których wartość przekracza 10 000 zł lub równowartość 3 000 euro. Nie ma znaczenia, czy zobowiązania te ciążą na osobie składającej oświadczenie (lub jej małżonku), czy też inne osoby są zobowiązane wobec niej (lub jej małżonka). W tej części należy zatem podać informację o zaciągniętych kredytach, zaciągniętych i udzielonych pożyczkach, udzielonych i pozyskanych poręczeniach, otrzymanych i udzielonych darowiznach oraz innych zobowiązaniach w rozumieniu prawa cywilnego mające charakter pieniężny.

Oprócz wysokości zaciągniętego zobowiązania, wykazać także należy warunki na jakich zostało ono udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem). Nie wystarczy

więc wymienić samego faktu zaciągnięcia kredytu w wysokości np. 50.000 zł. Należy określić jaki bank, instytucja, czy też osoba prywatna udzieliły tego kredytu, kiedy, w związku z jakim zdarzeniem, czyli np. na budowę domu, na zakup samochodu, itp. Niewystarczająca jest informacja typu „kredyt hipoteczny”, ponieważ informacja taka nie precyzuje konkretnego celu, zdarzenia, w związku z którym powstało zobowiązanie. Wysokość zobowiązania należy określić kwotowo, z przybliżoną wartością odsetek i świadczeń pobocznych. Jeżeli składający oświadczenie majątkowe zaciąga kilka kredytów należy określać ich wysokość i warunki na jakich zostały zaciągnięte każdy z osobna, a nie w łącznej wysokości. Pamiętać także należy o podaniu waluty. **W przypadku kredytów i pożyczek należy wykazać kwotę pozostającą do spłaty według stanu na dzień, na który składane jest oświadczenie, a nie aktualną kwotę zadłużenia na dzień sporządzenia oświadczenia majątkowego.**

Ponadto zauważono, iż w składanych oświadczeniach majątkowych najczęściej występują nieprawidłowości, bądź uchybienia polegające na:

- a) podaniu informacji w oświadczeniu majątkowym o stanie majątkowym na niewłaściwy dzień. Prawidłowo uzupełnione oświadczenie majątkowe składane za cały rok, powinno wykazać stan we wszystkich punktach oświadczenia na dzień 31 grudnia, natomiast oświadczenie majątkowe składane w ciągu roku, powinno przedstawiać stan we wszystkich punktach oświadczenia na dzień np. objęcia, utraty lub rezygnacji ze stanowiska/ pełnionej funkcji;
- b) braku wypełnienia każdej z rubryk, w sytuacji gdy rubryki nie znajdują w konkretnym przypadku zastosowania. Jeżeli niektóre z punktów oświadczenia majątkowego nie dotyczą majątku składającego oświadczenie, należy dokonać odpowiedniego wpisu np. „nie dotyczy”, „nie posiadam”, „nie prowadzę”, „nie nabyłem”;
- c) nieokreśleniu przynależności poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością małżeńską. Przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań należy określić w każdym wypełnionym punkcie oświadczenia majątkowego;
- d) braku odpowiedniego zakreslenia w nagłówku oświadczenia, dotyczącego statusu pracownika samorządu składającego oświadczenie majątkowe;

- e) niedokładnym wypełnianiu danych personalnych znajdujących się na pierwszej stronie oświadczenia majątkowego (nie podanie nazwiska rodowego, miejsca zatrudnienia, stanowiska lub funkcji);
- f) wykazywaniu w części B oświadczenia majątkowego adresu zamieszkania niezgodnego z adresem zgłoszonym do urzędu skarbowego, bądź w niewłaściwym miejscu i kolejności wykazanie miejsca położenia nieruchomości wymienionych w części A;
- g) braku złożenia podpisu na formularzu oświadczenia majątkowego przez osobę zobligowaną do jego złożenia,
- h) niedołączeniu do oświadczenia majątkowego, składanego według stanu na 31 grudnia (rocznego), kserokopii wszystkich składanych do urzędów skarbowych zeznań rocznych (PIT-37, PIT-36, PIT-36L, PIT-28, PIT-38, PIT-39).